

Аспекти визначення ринкової вартості обладнання для систем теплопостачання, придбаного за процедурами публічних закупівель

Олеся Єфименко

судовий експерт відділу товарознавчих та гемологічних досліджень, Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр Міністерства внутрішніх справ України, м. Полтава, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-1969-5703>, e-mail: olesya74@ukr.net

Схарактеризовано методологію визначення ринкової вартості обладнання для систем теплопостачання, які є предметом публічних закупівель. Наведено та обґрунтовано джерела інформації, які доцільно застосовувати під час визначення ринкової вартості таких об'єктів.

Ключові слова: публічні закупівлі; ринкова вартість; ретроспективна оцінка.

Aspects of Determining the Market Value of Equipment for Heating Systems Purchased Through Public Procurement Procedures

Olesya Yefymenko

The paper describes the methodology for determining the market value of equipment for heat supply systems that are the subject of public procurement. The sources of information that should be used when determining the market value of such objects are presented and substantiated.

Keywords: public procurement; market value; retrospective assessment.

Останнім часом органи досудового розслідування все частіше зосереджуються на справах, пов'язаних із можливим привласненням або розтратою бюджетних коштів посадовими особами під час здійснення публічних закупівель.

Відповідно до положень чинних нормативно-правових актів з оцінки майна та відповідних методик, методика визначення ринкової вартості об'єктів, що є предметом публічних закупівель, може передбачати:

- 1) дослідження технічних, якісних, кількісних характеристик предмета закупівлі, що дасть змогу визначити товарну групу досліджуваного майна;

- 2) визначення фактичних технічних, якісних, кількісних характеристик предмета закупівлі (за наявності об'єкта дослідження). За необхідності, доцільне залучення вузькопрофільного спеціаліста для визначення окреслених вище характеристик;
- 3) аналіз цінової інформації, представленої на ринку досліджуваного майна у проміжок часу, що підлягає дослідженню.

Необхідність перевірки обґрунтованості та законності публічних закупівель зазвичай виникає із суттєвим часовим відривом від моменту їх проведення. Відповідно, на розв'язання

судової товарознавчої експертизи ставлять питання щодо визначення ринкової вартості об'єктів дослідження, які були предметами публічних закупівель, на дату, віддалену від дати проведення товарознавчого дослідження.

О. Павленко та В. Сорокіна у своїй роботі наводять приклад із експертної практики щодо визначення ринкової вартості нового газового модуля для нагріву води МН-120 еко 130/120 кВт станом на дату укладання договору про закупівлю, а саме: 00.00.2023 року (дата проведення товарознавчого дослідження відрізнялась від дати укладання договору на 1,5 роки). Під час проведення товарознавчого дослідження у межах визначення ринкової вартості товарів у минулому часі (ретроспективна оцінка) вивчають ринковий механізм ціноутворення щодо рівня цін на функціональні аналоги в різних джерелах з урахуванням специфіки, найменування, призначення (функціональні технічні завдання), конструктивного виконання, комплектності й технічних характеристик досліджуваного товару [1].

В іншому випадку товарознавче дослідження проводили без натурального огляду об'єкта у межах матеріалів, наданих ініціатором призначення експертизи. Вихідні дані: найменування об'єкта дослідження — газовий модуль для нагріву води МН-120 еко 130/120 кВт; кількість — 5 одиниць; товарний стан — новий; умови постачання — витрати на транспортування предмета закупівлі є складовою ціни товару; умови оплати — безготівковий розрахунок у строк на пізніше

20 календарних днів після поставки товару. МН-120 еко 130/120 кВт — це проточний безінерційний газовий апарат (водонагрівач) у шкафному виконанні, що здійснює нагрів води в системі опалення та призначений для роботи у складі модульних котельних системи «Укрінтерм» або самостійно (у разі встановлення всіх передбачених для котельних заходів захисту) для тепlopостачання виробничих, житлових і громадських будинків та споруд [2].

Варто зазначити, що особливістю ринку обладнання для систем тепlopостачання є сезонність попиту, енергоефективність, імпортозалежність, розвиток альтернативної енергетики. Можна зауважити, що ринок обладнання для систем тепlopостачання динамічно розвивається під впливом як технологічного прогресу, так і політичних, економічних та екологічних чинників. Формування ринкової вартості газових модулів для нагріву води (таких, як МН-120 ЕКО 130/120 кВт) залежить від кількох ключових чинників: технічних характеристик (номінальної теплопродуктивності, коефіцієнта корисної дії, максимальних витрат газу, максимальної температури теплоносії тощо), комплектації та функціональності, обсягу закупівлі.

Виробником модуля для нагріву води є ТОВ «СП «Укрінтерм» із дилерською мережею, представленою суб'єктами господарювання ВТФ «Західінтерм» (м. Львів) та ТОВ «Сантехмонтаж» (м. Хмельницький) [2]. Маркетингове дослідження ринку модулів для нагріву води виробни-

ка СП «Укрінтерм» дало змогу з'ясувати, що досліджуване обладнання для продажу у вільному доступі не представлено. Відповідно, для визначення ринкової вартості об'єкта дослідження з подальшим порівнянням отриманих цінових даних експерт застосував інформацію офіційних учасників із системи державних закупівель PROZORRO [1].

Зважаючи на зазначене, ринкову вартість газового модуля для нагріву води МН-120 еко 130/120 кВт визначали шляхом аналізу та застосування інформації щодо ціни купівлі-продажу подібних об'єктів з урахуванням критеріїв під час застосування порівняльного методичного підходу [3] із подальшим співставленням положень договорів купівлі предметів публічних закупівель. Зважаючи на проведений аналіз інформації щодо умов поставки та порядку розрахунків на подібне до об'єкта дослідження майно, дійшли висновку, що умови поставки й порядок розрахунків у проаналізованих договорах аналогічні досліджуваному об'єкту, тому ціни купівлі-продажу можна застосувати для визначення ринкової вартості об'єкта дослідження. Продавцями подібного майна у проаналізованих договорах були підприємство-виробник і суб'єкти господарювання, які належать до дилерської мережі (згідно

з інформацією офіційного сайту виробника [2]).

Для забезпечення достовірності ретроспективного визначення ринкової вартості майна, що є предметом публічних закупівель, експерт застосував джерела цінової інформації, які відображають цінову кон'юнктуру на відповідному сегменті ринку в обраний проміжок часу. Окрім того, під час проведення розрахунків із визначення ринкової вартості не було застосовано будь-яких коригувань, оскільки об'єкти порівняння ідентичні об'єкту дослідження, умови угод купівлі-продажу не відрізняються від умов, які відповідають вимогам, що висувуються для визначення ринкової вартості, також продаж подібного майна відбувся з дотриманням типових умов оплати.

Перелік джерел посилання

1. Павленко О. В., Сорокіна В. О. Методика визначення ринкових та неринкових видів вартості при проведенні судово-товарознавчих експертиз. Київ, 2021. 180 с.
2. Модулі нагріву МН Еко / ТОВ «СП «Укрінтерм»». Виробництво, монтаж, гарантійне та сервісне обслуговування теплогенеруючого обладнання. URL: <https://ukrinterm.com.ua/ua/tovari/21/396/> (дата звернення: 04.04.2025).
3. Національний стандарт № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» : затв. постанов. КМУ від 15.04.2015 р. № 1440. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF> (дата звернення: 04.04.2025).